

טיפולים רפואיים:

פתיחה:

- ▶ זה נושא כללי בהל' שבת, שילמד בעז"ה בהמשך, היום נגע במעט נק' שיש בהם שייכות מיוחדת לקטנים.
- ▶ ככלל אסרו חכמים את השימוש בתרופות בשבת, גזירה שמא יבוא לשחוק סמנים, ורק במקרים מסוימים התירו את השימוש בתרופות, אלא שכתבו הפוסקים שכל האמור הוא לגבי גדול, אולם לגבי קטן ניתן להקל יותר. טעם הדבר הוא מפני שאינו חסין כאדם גדול, ומסיבה זו מוגדר הקטן כ"חולה שאין בו סכנה" לכל דבר הנצרך עבורו, וכל שהתירו לחולה זה הותר אף לקטן. בכללות הדבר אמור כל עוד נזקק הקטן למאכלים מיוחדים עבורו, אלא שכמובן הדבר תלוי בסוג הילד ובחסינותו.

מתי יש לפנות לבית רפואה:

- בכל מקרה שישנו חשש בריאותי לילד, כאשר ביום חול הדרך היא לפנותו לבית רפואה אף בשבת יעשו כן, כיון שמחללים שבת אף על ספק פיקוח נפש.
- קטן עשוי להגיע להתייבשות ועילפון, הרבה יותר מהר מגדול, ולכן אין להסס לפנותו למיון לשם קבלת עירוי וכיו"ב.
- באם נמצא באופן זמין וקרוב מומחה בר סמכא שניתן להתייעץ איתו בקלות, ראוי לפנות אליו ולשאול האם יש צורך לחלל שבת עבור הילד.
- אך בכל מקרה של ספק, אפי' קל, ספקו לחומרא ויש לחלל שבת עבור בריאות הקטן.

תרופות / משככי כאבים:

- מותר ליתן תרופות לקטנים, אף במקרה בו אין היתר לתת תרופה לגדול. כגון כשכואב הראש, חום מתחת ל38 וכיו"ב.
- אך זה דווקא בקטנים עד גיל 9, או שהוא חלוש יותר מסתם אדם.
- ויטמינים – ניתן לתת לקטנים בהתאם לצורך.
- טיפות עיניים, אוזניים, אף – מותר לתת לקטנים בשבת, אף מותר לסגור את האוזן בצמר גפן.
- רטאלין – קטן הזקוק לקחת רטאלין כדי שיוכל ללמוד, להתפלל או להתנהג כראוי בסעודות השבת – רשאי לקחתם.
- תרופה למניעת הרטבת לילה – מותר לקחתה בשבת.

מדידת חום

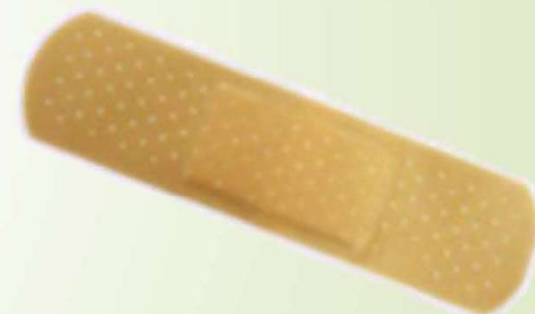
■ מד חום דיגיטלי - אין למדוד במד חום דיגיטלי או במד חום למדידה באוזן, אלא אם כן יש חשש לחולי שיש בו סכנה.

■ מד חום כספית - לאדם בריא אסור למדוד חום בשבת אבל מותר למדוד חום לתינוק בשבת במדחום כספית לצורך בריאותו, ואם צריכים למדחום בשבת מותר להוריד הכספית.

פלסטר:

- יש להשתמש בפלסטר רק כאשר יש צורך רפואי בדבר.
- ראוי להסיר את הנייר המכסה את הפלסטר קודם השבת.
- במקום הצורך כאשר לא הספיק לפתוח מעש"ק, ראוי לפתוח בשינוי, כגון עם הפה וכיו"ב.
- כאשר מדביק את הפלסטר על גוף הקטן – יש להסירו תוך 24 שעות

CC BY-SA תמונה זו מאת מחבר לא ידוע ניתן ברשיון במסגרת

משחות:

- מותר להשתמש במשחה באם יש בזה צורך רפואי לקטן. אך לא לצורך תענוג ונעימות וכו'.
- מותר לשים משחת עור כאשר יש חשש ליובש שיביא לידי חולי, או פריחה חמורה שמגרדת ומציקה או מפריעה לישון. כמו כן מותר לשים משחה בשיניים לילד שסובל מאוד מכאבי גדילה. וכיו"ב.
- כאשר שם משחה יעשה זאת באופן הבא לקמן:
  - באם ניתן ניתן למרוח מערב שבת את המשחה על גבי תחבושת ולהניח אותה בשבת על גבי המקום הנצרך – כגון כססובל מכאבי שיניים יניח את התחבושת הנ"ל על השיניים. – יעשו כן.
  - אם לא הכינו מעש"ק או שלא ניתן להכין מעש"ק יסחט מן השפופרת ישר על המקום הנצרך בלא למרוח.
  - באם יש הכרח למרוח את המשחה, ימרחנה בשינוי כגון ע"י אחורי ידו או ע"י שיניח עלי' תחבושת וכיו"ב.
  - באם מספיג את המשחה בתוך העור או הגוף אין כל איסור בדבר.
  - כאשר יש חשש זיהום ממשי ואין אפשרות לנקוט בדרכים המתוארות לעיל, באם זה משחה רכה ניתן למורחה כדרכה.

שמנים:

- מותר לסוך את גוף הקטן בשמן.
- במקומות שיש בסיכת הקטן משום טיפול רפואי, כגון להשקיט גירוי וכיו"ב, מותר לסוכו, ואם אפשר בקל ע"י נכרי יעשו זאת ע"י נכרי.
- כשסך את גוף הקטן יש להזהר מאיסור של סוחט ולכן יסוך את גופו של הקטן רק בידיו ולא ע"י ספוג או צמר גפן.
- קטן שנזקק לסוך את שערותיו יעשה זאת רק בכמות קטנה שלא יבוא לידי איסור סחיטה של השערות

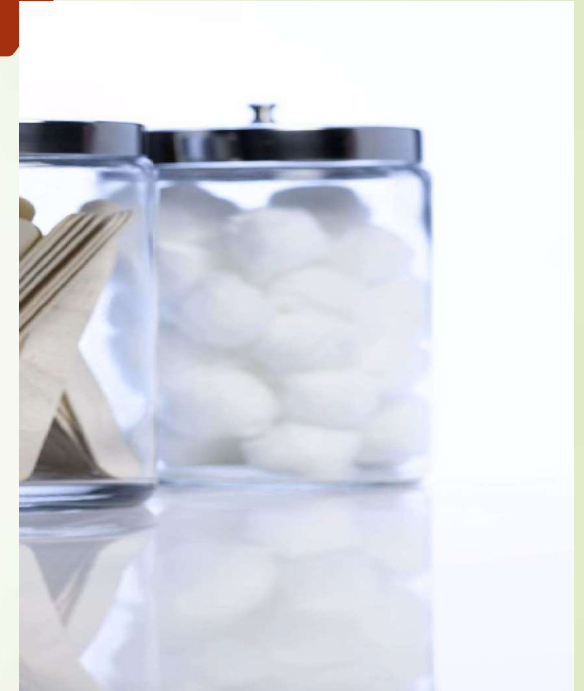
פינצטה:

➤ רשאי להוציא קוץ וכיו"ב אף אם ודאי ייצא דם, אך יש להיזהר לא להוציא דם שלא לצורך.

חיטוי הטבור:

- מותר לחטות את הטבור של הוולד אף בשבת.
- ישפוך את האלכוהול לטבור, ואח"כ יכול להניח את הקיסם עם הצמר גפן הצפוף לניקוי של הטבור

מכשיר אדים חמים

- לצורך רפואי של קטנים מותר להשתמש במכשיר זה, אך בתנאי שיפעל מעש"ק.
- יכול לכוון שעון שבת שיכבה את המכשיר, אך אין לכוון שעון שבת שיפעיל באמצע השבת את המכשיר כשהמים שבתוכו כבר קרים.
- באם יש צורך להוסיף מים חמים למכשיר בשבת רשאי לעשות כן בתנאים דלקמן:
  - מילוי המים לא יגרום להדלק נורות, או שינוי הזרם החשמלי.
  - ניתן לכוון שעון שבת שיכבה את המכשיר לזמן קצר ואז ניתן למלאות ללא החשש הנ"ל.
  - בעת המילוי של המים החמים המים שבתוך המתקן עוד לא נצטננו.
  - יערה את המים למתקן הישר מן המיחם או הקומקום, ולא ישתמש בכלי שני.
  - לא יוסיף טיפות למכשיר, שהרי הם קרות ובלתי מבושלות ועכשיו הם יתבשלו.

מכשיר אדים קרים:

- מותר להפעילו מעש"ק, ואף לכוון שעון שבת שיפעילו בשבת.
- מותר להוסיף לתוכו מים, באם לא נעשה שינוי חשמלי או הדלקת נורה.
- [בנוגע לאיסור זורה ראה בכתבי ר' אייזיק ח"א עמ' קנד ואילך שביאר בארוכה את שיטת אדה"ז בזה שהיא דלא כשיטת רעק"א שסבר שאין כל איסור בדבר עיי"ש. ושם ביאר בארוכה האם לפי דעת אדה"ז יש מקום להקל בשימוש בספריי בשבת והעלה כמה חילוקים בין ספריי לבין רוקק: א. ברוקק הכל בגדר פסולת ולכן דומה לזורה משאי"כ ב'ספריי' הכל הוי בגדר אוכל, ב. בספריי איננו זורה לרוח הטבעית אלא יוצר רוח בלחיצתו שהיא מפזרת הנוזל, ג. איננו זורה בידן]

יש לכוון שעון שבת מעש"ק, שידליק את המכשיר בזמנים קבועים. באם שכחו לכוון מעש"ק ויש צורך רפואי ממשי מותר להדליק את המכשיר בשינוי כגון באחורי היד ברגל וכיו"ב.

לפני שהמכשיר נדלק יכניסו לתוכו את המים והתרופה.

באם ניתן בקל ימדדו מעש"ק את הכמויות המדויקות, אך באם לא עשו זאת מותר לצורך רפואי למדוד בשבת.

באם יש צורך רפואי דחוף יפעיל את המכשיר כדרכו מפני שיש בזה חשש סכנה ממשי.

אינהלציה

[תמונה זו](#) מאת מחבר לא ידוע ניתן ברשיון במסגרת [CC BY-SA](#)

נכון להמנע משימוש במכשיר זה כיון
שאפשר להסתדר בלעדיו, ויש כאן חשש
ממשי של זילותא דשבת.

אך אם שכחוהו דולק אפשר להיות בחדר
ולסמוך על המקלים בזה.

במקרים שיש חשש סביר המצריך שימוש
במכשיר זה ניתן להשתמש בו.

ממנה ו. מאת מחבר לא ידוע ניתן ברשיון במסגרת
CC BY

בייבי סנסור

אור דולק / חושך

אור דולק בחדר: ➤

- באם אין לו חדר אחר ואיננו יכול להרדם רשאי לבקש מנכרי שיכבה את האור.
- אך אין להתיר ליהודי לכבות בעצמו את האור.

חושך: ➤

- מותר לבקש מנכרי שידליק את האור כדי שלא יפחדו הקטנים.
- אם קפץ החשמל בבית רשאי לבקש מנכרי להרים את ה'פקק' כדי שלא יהיו הקטנים בחושך בפחד.
- אך אין ליהודי להדליק את האור, אא"כ זה ממש חשש סכנה ממשי.

תינוק שננעל בתוך חדר, ואין דרך להוציאו מותר לשבור את הדלת ולהוציאו.

ההיתר הנ"ל הוא מחשש שמא מחמת הפחד ימות התינוק.

יש שכתבו שההיתר הוא רק עד גיל 6, אך למעשה מגיל 6 ואילך יש לבחון את המצב האם החרדות יגרמו סכנה לתינוק או לאו.

כשמותר לשבור את הדלת מותר לשוברה אף באופן שיש בו מלאכה גמורה באם יש צורך בכך, אך באם אפשר להוציא את התינוק ע"י שבירת הדלת בדרך קלקול יש לעשות זאת באופן זה.

חרדות /
שבירת דלת

חרדות / תינוק שאבד, השארת קטנים לבד

- ▶ תינוק שנאבד: מותר לחלל את השבת כדי להרגיעו ולעזור לו למצוא את הוריו.
- ▶ השארת קטנים לבד:
  - ▶ כשצריכים ההורים לנסוע בשבת [כגון ללידה] אסור להשאיר את הקטנים לבד שלא יפחדו ויסתכנו.
  - ▶ במקום הצורך מותר להתקשר למי שיבוא לשמור עליהם.
  - ▶ באם צריך מותר להסיעם למקום שישמרו עליהם.